

Вивчивши статистичні показники та інформаційні матеріали щодо стану ринку перевезень водним транспортом України, можна узагальнити проблеми, які нині перешкоджають розвитку ресурсного потенціалу річкового транспорту України та його інтеграції до європейської транспортної мережі [1, 2, 4, 5, 6]. Основні з них такі:

- 1) скорочення капітальних інвестицій у сферу водного транспорту;
- 2) брак коштів, необхідних для утримання, обслуговування та модернізації водних шляхів;
- 3) недостатнє використання існуючої пропускної спроможності внутрішніх водних шляхів;
- 4) немає базового законодавства щодо розвитку річкового транспорту та застаріла ідеологія державного регулювання транспортних перевезень внутрішніми водними шляхами, що гальмує процес реформування галузі та відродження річкового судноплавства;
- 5) стратегічні документи щодо розвитку воднотранспортної сфери, спрямовані на забезпечення ефективного розвитку судноплавних компаній, інфраструктури ВВП України, зокрема портової інфраструктури, терміналів, шлюзів, каналів, інших гідротехнічних споруд та прилеглих земель тощо, на стадії обговорення;
- 6) немає Міжнародного реєстру суден України, що гальмує створення комфортних умов для заохочення судновласників реєструвати судна під українським прапором;
- 7) портова інфраструктура занедбана, зокрема, вона не має достатнього рівня автоматизації;
- 8) неврегульованість відносин між власниками приватних річкових портів та органами державної влади щодо встановлення зборів, зокрема за користування гідротехнічними спорудами загального користування, утримання акваторії портів, лоцманське проведення суден.

Нині, на нашу думку, для відродження в Україні судноплавства внутрішніми водними шляхами, підвищення ефективності використання потенціалу річкового транспорту, впровадження європейських норм і стандартів щодо функціонування та розвитку річкового транспорту загалом, а ринку перевезень водним транспортом України зокрема, пріоритетними є завдання, сформульовані в таких нормативних документах, як: Закон України «Про транспорт» [3], Проект Державної програми розвитку внутрішнього водного транспорту на 2013-2021 [7], Проект Закону України «Про внутрішній водний транспорт» [8], Стратегічний план розвитку річкового транспорту на період до 2020 року. Проект [10].

Зазначимо найважливіші з цих завдань:

- 1) розроблення та затвердження науково обґрунтованої Стратегії розвитку річкового транспорту в Україні на період до 2025 р., яка забезпечить комплексний підхід до розвитку ВВП та підвищення ефективності його функціонування в подальшому, сприятиме відкриттю внутрішніх водних шляхів України для проходу суден під прапорами іноземних держав, оновлення і модернізацію технічного, вантажного і пасажирського національного річкового флоту, розвиток річкової інфраструктури тощо;
- 2) гарантування безпечної експлуатації внутрішніх водних шляхів та судноплавних шлюзів України, зокрема реалізувати ці наміри в Програмі забезпечення безпечної експлуатації внутрішніх водних шляхів та судноплавних шлюзів України до 2025 р.;

3) розроблення та внесення на погодження КМУ проекту Закону України «Про Міжнародний реєстр суден України»;

4) встановлення прийнятних ставок оподаткування доходів від експлуатації суден;

5) запровадження ефективних механізмів для залучення інвестицій у розвиток річкових портів та терміналів;

6) впровадження стандартів ЄС у сферу внутрішнього водного транспорту України;

7) розроблення плану входження українських внутрішніх водних шляхів, зокрема ділянок річок Дніпро і Дунай, в систему транс'європейської транспортної мережі TEN-T та розширення мережі мультимодальних перевезень суднами типу «ріка-море»;

8) виведення з експлуатації фізично й морально застарілих судна та поповнення флоту суднами нових типів із залученням вітчизняних та зарубіжних виробничих потужностей;

9) застосування для розвитку річкового транспорту саме великовантажних суден у внутрішніх перевезеннях масових вантажів, розширення перевезення в ліхтеровозах, збільшення частки вантажів у пакетованому вигляді, контейнерах;

10) оснащення портів високопродуктивними перевантажувальними комплексами для навалочних вантажів, а також засобами малої механізації, що дасть змогу скоротити простоювання суден, вагонів та автомобілів для обробки вантажів.

Виконання вищезазначених завдань дозволить підвищити конкурентоспроможність внутрішнього водного транспорту (ВВТ) та національної транспортної системи України в цілому, сприятиме швидкому процесу інтеграції ВВТ до європейської транспортної мережі.

Література:

1. Внутрішній водний транспорт України: проблеми і перспективи розвитку // Про все. Перша незалежна тернопільська газета, 17.06.2016. [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://provse.te.ua/2016/06/vnutrishnij-vodnyj-transport-ukrajiny-problemy-i-perspektyvy-rozvytku/>

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Закон України «Про транспорт» [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр>

4. Інформаційно-довідковий сайт «Україна» / Транспорт. Морський і річковий транспорт. України [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: http://proukraine.net.ua/transport/water_transport/water_transport.htm

5. © Національний інститут стратегічних досліджень. Розвиток річкового транспорту у контексті реалізації євроінтеграційних планів України. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.niss.gov.ua/articles/1763/>

6. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://mtu.gov.ua>

7. Проект Державної програми розвитку внутрішнього водного транспорту на 2013-2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.kmu.gov.ua/>

8. Проект Закону України «Про внутрішній водний транспорт» [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://mtu.gov.ua/news/315.html>

9. Розвиток річкового транспорту у контексті реалізації планів України. Аналітична записка <http://www.niss.gov.ua/articles/1763/>

10. Стратегічний план розвитку річкового транспорту на період до 2020 року. Проект [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://mtu.gov.ua/projects/40/>

Грабчук І. Ф., к.е.н., доцент,
Бугайчук В. В., к.е.н., старший викладач,
Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир, Україна
Грабчук Т. В., магістр
Ягеллонський університет,
м. Краків, Польща

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ У КОРМОВИРОБНИЦТВІ

Інновації є одним із ключових факторів, який визначає перспективи економічного розвитку кормовиробництва. В минулому успіх галузі залежав від наявності та доступу до природних ресурсів, однак за ринкових умов ефективно кормовиробництво має бути наукоємним. Від нововведень залежить конкурентоспроможність продукції тваринництва на вітчизняному і світовому ринках, вони є матеріальною основою підвищення ефективності виробництва і якості кормової продукції. У зв'язку з цим, галузь дедалі більше набуває вигляду інноваційної, тобто пов'язана з постійним використанням інноваційних організаційно-управлінських, технологічних та економічних рішень у кормовиробництві.

Проаналізувавши термін «інновація», можна констатувати, що існує три погляди щодо поняття «інновація». Перший – інновація ототожнюється з нововведенням, новизною [8, с. 44]; другий – інновація розглядається як процес створення нової продукції, технології, новизна у сфері організації, економіки, управління виробництвом [6, с. 38]; третій – інновація як процес упровадження у виробництво нових виробів, сортів, елементів, підходів, що якісно відрізняються від попереднього аналога та дають приріст корисного ефекту, який заснований на досягненнях науки і техніки [4, с. 56]. Відтак, нововведення є конкретним результатом наукових дослідів розробок у вигляді нової продукції, техніки, технології, інформації, методики тощо. Своєю чергою, нововведення – це процес упровадження новизни з метою зміни управління отримання науково-технічного, економічного і соціального ефекту.

Інновації у кормовиробництві розглядаємо як новий вид кормової культури, кормосумішки, новітні технології виробництва, заготівлі та зберігання кормів, нові форми організації виробництва та управління галуззю кормовиробництва, впровадження яких дає змогу набути відповідного економічного ефекту. Інновації не є гомогенними, кожна з них має свої специфічні якісні характеристики, що визначають ступінь впливу на господарський розвиток кормовиробництва. Цілеспрямована діяльність з реалізації інновацій у кормовиробництві потребує здійснення їх класифікації, що дасть змогу виявити сильні і слабкі сторони інновацій, віднаходити резерви та ефективні варіанти можливих рішень щодо підвищення ефективності у кормовиробництві (рис. 1).

У науковій літературі питанням класифікації інновацій приділяється значна увага [4, 6, 8]. У результаті синтезу наукових підходів до класифікації інновацій, у кормовиробництві виділяємо їх за наступними ознаками, а саме, за: предметним змістом, інноваційним потенціалом галузі, здатністю до поширення, особливостями організації інноваційного процесу в кормовиробництві, походженням ідеї нововведення, характером суспільної потреби щодо продукції тваринництва і джерелом походження.

Розглянутий підхід до класифікації інновацій у кормовиробництві має не лише теоретичне, а й практичне значення. Він забезпечує своєчасне зосередження уваги на основних напрямках інноваційної діяльності, що необхідно для досягнення цілей, які постають перед кормовиробництвом [1, с. 137].

Інновації у кормовиробництві ґрунтуються на вагомих науково-технічних досягненнях відкривають якісно нові можливості для поліпшення або створення принципово нових кормових культур, сумішок чи технологій.

Крім того, інновації у кормовиробництві, що спрямовані на задоволення суспільної потреби у продукції тваринництва, можуть реалізуватися вже існуючими технологіями виробництва продукції тваринництва через підвищення якості кормових ресурсів та поліпшенням технологій її виробництва покращеним способом [3, с. 170].

Відтак, інноваційна складова розглядається як органічна частина економічного середовища кормовиробництва, для якої характерні певні ознаки та умови функціонування з метою підвищення ефективності галузі. Під інноваційною складовою в кормовиробництві розуміємо процес створення у результаті наукових дослідів та впровадження в господарській практиці нових сортів кормових культур; новітніх наукоємних технологій виробництва, заготівлі та зберігання кормів; використання більш ефективних нових добрив і засобів захисту кормових культур; прогресивних форм організації виробництва та управління галуззю кормовиробництва, що дає змогу підвищити її ефективність [2, с. 38].

Отже, сучасні масштаби й динамізм кормовиробництва порушили питання: розширення можливостей існуючої ресурсної бази кормовиробництва та постійного технологічного оновлення виробничих процесів галузі. Нині вирішити ці питання можна за допомогою науково-інноваційної діяльності, здатної кардинально змінити не лише зміст, а й результати виробничих процесів у кормовиробництві та тваринництві.